SPRAWNE RĘCE – PIĘKNA MOWA

W rozwoju dziecka istnieje ścisły związek między sprawnością rąk a mówieniem. Obszar w mózgu odpowiedzialny za aktywność i czucie rąk sąsiaduje z rejonem kierującym ruchami narządów mowy. Usprawnianie dłoni i różnorodne doznania dotykowe pobudzają w korze mózgowej okolice odpowiedzialne za ręce oraz pośrednio ruchowy ośrodek mowy, a więc wspomagają rozwój mowy. Precyzyjne ruchy palców współgrają z dokładnością ruchów narządów mowy, czyli piękną i wyrazistą wymową.

Zabawy manualne przygotowują do pisania, pomagają też wybrać dominującą rękę. Dzieci, które mają mało sprawne dłonie, długo nie wybierają dominującej ręki, często później i z problemami nabywają mowę.

JAK ROZWIJAĆ SPRAWNOŚĆ MANUALNĄ DZIECKA?

Zrobię to sam

- Dbaj o to, aby dziecko samodzielnie jadło (ucz posługiwania się sztućcami), myło się, ubierało (zapinało guziki, zasuwało zamki, sznurowało i wiązało buty). Dzięki tym często wykonywanym czynnościom w naturalny sposób będzie usprawniało ręce.

Codziennie ćwiczę swoje dłonie i palce

- Witaj się z dzieckiem przez wzajemne uściśnięcie dłoni. Głaszcz i masuj ręce dziecka (wykorzystuj zabawy paluszkowe, np. *Tu sroczka*, *Idzie kominiarz*).
- Wykonujcie wspólnie domowe czynności: pranie, przypinanie ubrań klamerkami, mycie naczyń gąbką, lepienie pierogów, kulanie klusek w dłoniach, wałkowanie ciasta, wycieranie szmatkami z zanurzaniem ich w wodzie i wyżymaniem.
- Segregujcie drobne przedmioty, np. wrzucajcie je do butelek z otworem o różnej średnicy (zaczynajcie od największych).
- Nawlekajcie na sznurek koła, korale itp.
- Zwijajcie włóczkę, sznurki, druciki w kłębki.
- Przeciskajcie przedmioty przez otwory w gąbce, materiale.
- Gniećcie i drzyjcie gazety.

Nasze gry i zabawy

- Wzajemnie odgadujcie rysowane palcem na plecach wzory (koło, kwadrat, kwiat itd.).
- Budujcie wysokie wieże z klocków, patyczków itp.
- Wspólnie grajcie, np. w bierki, pchełki; rzucajcie kostką do gry, z ruchem przekręcania nadgarstka.
- Łapcie i rzucajcie piłkę.

Z plastyką i techniką za pan brat

- Rysujcie kredą na tablicy, chodniku, świecą na kartce i malujcie ją później farbami, kredkami ołówkowymi, świecowymi, pastelami. Zwracaj uwagę, aby dziecko zawsze prawidłowo trzymało kredki.
- Wykorzystujcie zabawy z książek *Rysowane wierszyki* Wandy Szumanówny lub Ewy Skorek.
- Odrysowujcie i zamalowujcie dłonie oraz inne kształty.
- Bawcie się w kalkowanie.
- Malujcie własne ciała specjalnymi farbami; rękami na dużych powierzchniach papieru; pędzlem i farbami wodnymi, plakatowymi.
- Zróbcie stemple z ziemniaków.
- Lepcie z masy solnej, plasteliny, modeliny, piasku kinetycznego.
- Wyklejajcie z użyciem różnych materiałów: papieru, waty itd.
- Tnijcie nożyczkami od 2. roku życia (zacznijcie od nożyczek z odbijakiem).
- Składajcie papier: łódkę, czapkę itp.
- Wspólnie majsterkujcie: wbijajcie gwoździe, wkręcajcie śrubki itp.
- Przygotuj dziecko do pisania poprzez:
  - wodzenie palcem po literach i cyfrach napisanych na różnych powierzchniach falistej, szorstkiej itp.,
  - pisanie palcem w powietrzu, na piasku, palcem zanurzonym w farbie najpierw elementów liter (lasek, kół itd.), potem liter i cyfr zawsze we właściwym kierunku.

Rodzicu!

1. Zadania dostosuj do możliwości dziecka. Niech będą dla niego dobrą zabawą. Nie używaj określeń: *ćwicz*, *pracuj* to zniechęci każdego.
2. Towarzysz dziecku podczas zabaw, by samotnie nie powielało błędów. Jeśli trzeba, pomagaj, np. nakładając własne ręce na jego dłonie. Powtarzajcie ćwiczenia, które sprawiają mu trudność.
3. Szukajcie materiałów do zabaw w naturalnym środowisku, np. liści, ciasta itp.
4. Aby przygotować dziecko do pisania, pilnuj, by:
   - prawidłowo trzymało np. kredkę, ołówek,
   - kreśliło np. koła z lewej do prawej, a np. laseczki z góry na dół.
5. Po zakończeniu zabawy schowajcie przybory, by dziecko z przyjemnością do nich wracało.
6. Dziecko może ćwiczyć z różnymi osobami. Im częściej pracuje, tym bardziej usprawni ręce.

AGERE AUDE
Fundacja Wiedzy i Dialogu Społecznego

Polskie Towarzystwo Logopedyczne
Oddział Śląski

Niepubliczna Specjalna Szkoła Podstawowa
Fundacja Arka Noego

Opracowanie:
dr n. hum. Iwona Michałak-Widera,
dr n. hum. Łucja Skrzypiec

Korekta: Anna Chrostek
Projekt graficzny: Jarosław Telenga

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

V Międzynarodowa Konferencja Logopedyczna. Logopedia w teorii i praktyce - zadanie finansowane w ramach umowy 897/P-DUN/2017 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.